Pichová, Dagmar

Slovní zásoba a syntax

In: Bartoněk, Antonín. *Písmo a jazyk mykénské řečtiny (1400-1200 př. Kr.)*. Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita, 2007, pp. [233]-248

ISBN 9788021044272

Stable URL (handle): https://hdl.handle.net/11222.digilib/123731
Access Date: 21. 02. 2024
Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

MUNI ARTS Masarykova univerzita Filozofická fakulta

Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University
digilib.phil.muni.cz

SLOVNÍ ZÁSOBA A SYNTAX

VIII. Mykénská slovní zásoba a syntax

A. Sémantická klasifikace substantivních apelativ

V této části VIII. kapitoly (a hlavně pak v závěrečném Indexu) jsou mykénská substantiva zařazována do sémantických skupin podle následujícího klíče:

AdM	Administrativa, daně
Ča	Čas, astronomické pojmy
Ge	Geografické termíny
Koř	Koření, aromatické substance
LiK	Skupiny lidí: kolektivy (příbuzenství, stáří, sociální skupiny, kolektivní označení obyvatelstva)
LiM	Skupiny mužů
LiŽ	Skupiny žen
MiK	Minerály a kovy
Náb	Náboženství, slavnosti
Nat	Příroda, vesmír
Ob	Objekty, předměty
ObA	Objekty (architektura)
ObDe	Objekty (dekor. prvky)
ObDř	Objekty ze dřeva
ObJ	Objekty (jezdecké)
ObK	Objekty (krbové)
ObM	Objekty (mobiliář, nábytek)
ObN	Objekty (nádoby hliněné, kovové)
ObZ	Objekty (zbraně)
Ro	Rostlinstvo (zč. i rostlinné produkty)
Tě	Části těla živých tvorů
Tex	Textilie
Tit	Tituly úředníků a šlechty
Za	Zaměstnáhí (obecně)
ZaM	Zaměstnání mužská
ZaŽ	Zaměstnání ženská
Zb	Zboží (různé druhy vyjma koření)
Zem	Zemědělství, držení půdy
Zv	Zvířena

Skupiny mykénských substantivních apelativ
(statistický přehled)

1. Člověk a jeho fyzicko-biologické prostředí	Příroda, vesmír		Nad	2/2	105/79
	Geografické termíny		Ge	7/6	
	Rostlinstvo (vyjma koření)		Ro	14/13	
	Koření		Koř	21/15	
	Zvířena		Zv	29/22	
	Části těla živých tvorů		Tě	16/9	
	Minerály a kovy		MiK	11/10	
	Čas a astronomické pojmy		Ča	5/2	
2. Člověk a jeho společenské, náboženské a ekonomické prostředí	Různá lidská zaměstnání	mužská	ZaM	164/110	425/292
		ženská	ZaŽ	62/36	
		(obecně)	ZaK	5/5	
	Různé skupiny lidí	mužské	LiM	35/25	
		ženské	Liž	14/10	
		kol. skup.	LiK	13/11	
	Tituly úředníků a šlechty		Tit	64/38	
	Náboženství, slavnosti		Náb	22/15	
	Zemědělství, držení půdy		Zem	19/15	
	Administrativa, daně		Adm	27/27	
3. Člověk a jeho materiální potřeby produkty jeho práce	Různé typy zboží biolog. původu		Zb	42/32	247/194
	Umělé předměty (mimo textilie)	Architektura	ObA	20/18	
		Dekor.prvky	ObD	11/9	
		Jezdecké obj.	ObJ	30/20	
		Krbové obj.	ObK	7/7	
		Nábytek	ObM	11/6	
		Nádoby	ObN	37/32	
		Obj. ze dřeva	ObDř	6/6	
		Zbraně	ObZ	34/27	
		ostatní	Ob	20/18	
	Textilie		Tex	29/19	
Celkem					777/565

Pozn.: První číselný údaj udává počet všech mykénských slovních tvarů, uváděných s příslušnými zkratkami v závěrečném alfabetickém indexu na str. 311. Druhý údaj udává počet relevantních lexikálních jednotek.

1. Člověk a jeho fyzicko-biologické prostředí

Tato třída je jen skrovně doložena. Upozorňuji na dva výrazy označující čas, totiž slovo *mēn* „měsíc“ ve třech pádech, srov. μήν, a dativ-lokativ v podobě we-te-i-we-te-i *wete(h)i-wete(h)i* „každým rokem“, srov. ἔτος „rok“; dva výrazy označují dva základní přírodní elementy (a-ne-mo *anemōn* GPl „vítr“, srov. ἄνεμος, u-do *(h)udōr* „voda“, srov. ὕδωρ), několik slov označuje typ krajiny (např.: o-pi-a$_2$-ra *opihala* APlN „pobřežní krajiny“, srov. ὀπί = ἐπί a ἅλς „moře“), asi 8–10 substantiv jsou pojmy označující kovy a minerály (např. a-ku-ro *argurōi* D-I „stříbro“, srov. ἄργυρος, ka-ko *khalkos* „bronz“, srov. χαλκός, ku-ru-so-jo *khrūsojjo* GSg „zlato“, ku-ru-so *khrūsōi* D-I „zlatý“, srov. χρυσός).

V cca 13 případech jde o označení rostlin (např. e-ra-wa, srov. ἐλαία „olivovník“). Na druhé straně bylo identifikováno asi 20 názvů zvířat, jako i-qo *(h)ikkwos* „kůň“, srov. ἵππος, nebo a-ki-ri-ja *agria* NPl „divoká koza?“, srov. ἄγριον. Na nejnovějších tabulkách z Théb nacházíme 6–8 jmen zvířat, která tam byla předmětem náboženského kultu. Asi 10–12 výrazů označuje části lidského těla, např. ka-ra-a-pi *k(a)rā̆(h)a(p)phi* IPl „na hlavách“, srov. κάρη „hlava“.

Celkový počet výrazů 1. skupiny činí asi 65 slov. Některá z nich však neoznačují přímo zvířata nebo rostliny, nýbrž jejich biologické produkty (e-re-pa *elephās* „slonovina“, wi-ri-no *wrīnos* „hovězí kůže“), nebo určité, zvířata připomínající ozdobné elementy (např. ozdoba připomínající o-nu-ke *onukes* „zvířecí drápy“). Mimoto poznamenávám, že některé rostlinné produkty, jako různá koření nebo druhy obilí (např. si-to *sītos* „obilí“, ki-ri-ta *krithān ASg* „ječmen“, ri-no *linon* „len“), jsou zařazeny do skupiny číslo 3.

2. Člověk a jeho sociálně-ekonomické prostředí

Z cca 290 substantiv této skupiny jde asi o 185 názvů různých zaměstnání mužů a žen (110+36) nebo o úřednické a šlechtické tituly (cca 40). Jako konkrétní příklady uvádím výrazy: ke-ra-me-u *kerameus* „hrnčíř“, a-pi-qo-ro *amphik^{w}oloi* NPl „služebnice“, ale např. i v alfabetické řečtině nedoložené, ovšem celkem dobře srozumitelné názvy zaměstnání jako ka-ra-wi-po-ro *klāwiphoros* „klíčnice“. Některé tituly mykénských hodnostářů a úředníků jsou spíše známy ze sborové lyriky než z Homéra, např. λαγέτας a ἑπέτας z Pindara: ra-wa-ke-ta *lāwāgetās* „velitel lidu, vojvoda“ (byl druhým mužem v mykénské státní hierarchii), kdežto výraz e-qe-ta *(h)ek^{w}etās* označoval „člena vládcovy družiny“; naproti tomu alfabetický výraz τελεστά, doložený na jednom nápise z Olympie v 6. stol. př. Kr., odpovídá mykénskému te-re-ta *telestās* „královský úředník, člen královské rady“. Nejvyšší osoba v mykénském státě nesla jméno

wa-na-ka *wanaks* „vládce, pán“, srov. alfabetické ἄναξ „pán“, zatímco lineární výraz qa-si-re-u *g^{w}asileus* označoval úředníka regionálního významu, který se staral o dodávky bronzu pro výrobu výzbroje, a teprve po pádu mykénských paláců nabylo odpovídající alfabetické slovo βασιλεύς svůj pozdější význam „král“.

Zajímavá jsou i ostatní slova, označující jednotlivce, ať už jde o jména členů rodiny, např. pa-te *patēr* „otec“, ma-te *mātēr* „matka“, tu-ka-te *thugatēr* „dcera“, i-jo *(h)ĭos* (příp. -u-jo = *(h)ŭjōi* /DSg./ od *(h)ŭjos*) „syn“, nebo o příslušníky jiných lidských kategorií. Může jít jednak o názvy věkových skupin (např. ko-wo *korwos* „mladík“, ko-wa *korwā* „dívka“, ke-ro-te *gerontes* NPl „starci“, pe-re-ku-ta *presgutās* „stařec“, ka-ra-we *grăw(w)es* nebo *graiwes* NPl „stařeny“) či o příslušníky různých sociálních skupin (jako do-e-ro *do(h)elos* „služebník“, do-e-ra *do(h)elā* „služebnice“, či dokonce te-o-jo do-e-ro *the(h)ojjo do(h)elos* „služebník božstva“ nebo te-o-jo do-e-ra *the(h)ojjo do(h)elā* „služebnice božstva“; v těchto posledních dvou případech šlo asi o členy nějakého nižšího kněžského kolegia. Srov. dále výrazy, jako ra-wi-ja-ja *lāwiajjai* „ženy jako válečná kořist“ nebo do-po-ta *dospotāi* DSg „(domácí) pán“, ki-ti-ta *ktitai* NPl „osadníci“, me-ta-ki-ti-ta *metaktitai* „přistěhovalci“), ale i různá kolektivní označení (jako a-to-ro-qo *anthrōk^{w}ōi* /DSg./ od *anthrōk^{w}os* „člověk“, da-mo *dāmos* „obec“, ke-ro-si-ja *geronsiā* „rada starších“).

Mezi výrazy náboženského charakteru lze uvést slova te-o *the(h)ōi* /DSg./ od *the(h)os* „božstvo“ („bůh“ i „bohyně“), i-(j)e-re-u *(h)i(h)ereus* „kněz“ a i-je-re-ja *(h)ierejja* „kněžka“; k tomu ještě přistupují apelativní označení některých náboženských slavností nejasného obsahu (např. re-ke-(e-)to-ro-te-ri-jo, te-o-po-ri-ja, to-no-e-ke-te-ri-jo), stejně jako apelativní výrazy pro svatyně (např. i-je-ro I *(h)ieron* „svatyně“, e-de-i *(h)ede(h)i* „v sídle /božstva/“).

Do druhé skupiny patří i různé zemědělské a obecně ekonomické výrazy. Náleží sem zejména termíny pro pozemkové vlastnictví (jako a-ko-ro *agros* „pole“, a-ro-u-ra *aroura* „obdělávaná půda, pozemek“, ko-to-na *ktoinā* „parcela“, o-na-to *onāton* „pozemek v nájmu“, te-me-no *temenos* „přidělená část pozemku“(ne však pouze ke kultovním účelům), da-mi-jo *dāmion* „obecní půda“, ale pravděpodobně i některé méně jasné výrazy jako e-to-ni-jo a ka-ma). Specifický charakter obdělávané půdy označují mykénská slova pro ovocné sady (pu-ta-ri-ja, příp. pu-te-ri-ja *phutaliā(n), phuteliā* „zahrada s ovocnými stromy“) a vinice (wo-na-si *woinas(s)i* D-L Pl „ve vinicích“). Z alfabetické řečtiny je známo i mykénské slovo wa-tu *wastu*, srov. ἄστυ „(hlavní) město“.

Mezi všeobecnými ekonomickými termíny se objevují různé administrativní a fiskální výrazy, jako např. označení pro „dary“ (do-ra N/APl *dōra*, ke-ra NSg *geras*), odvody a daně (a-pu-do-si *apudosis*, a-pu-do-so[-mo] *apudosmos*, na-wi-jo *năw(w)ion*), různé další termíny (a-ko-ra *agorā* „soubor“,]a$_3$-sa

aisa „podíl“, da-so-mo *dasmos* „rozčlenění“, ku-su-to-ro-qa *ksunstrok^{w}hā* „celkový souhrn“, me-ni-jo *mēn(n)ion* „měsíční příděl (potravin)“, o-pe-ro *opheles* „dluh, deficit“,]qo-i-ṇạ[*k^{w}oinā* „pokuta“, ta-ra-si-ja *tala(n)siā* „odvážené množství (produktů)“, to-ko *tokos?* „zisk, úrok“, stejně jako obrat „k jídlu“ (po-qa *phorg^{w}āi*, to-ro-qa *trok^{w}hā, -āi* /DSg./).

3. Člověk a jeho materiální potřeby a produkty práce

Sémantická skupina č. 3 zahrnuje asi 195 slov. Zčásti jde o různé druhy zboží biologického původu (rostlinného nebo zvířecího), cca 45 výrazů; většinou však jde o různé produkty lidské řemeslnické a umělecké činnosti. Mezi zbožím biologického původu zaujímají první místo různé druhy koření, dováženého namnoze z cizích zemí. Jde např. o následující výrazy: a-ro-ṃọ[-ta *arōmo[ta?* APl N? „koření“, ko-ri-a$_2$-da-na/ko-ri-ja-da-na/ko-ri-ja-do-no *kori(h)a(n)dna, -on* „koriandr“, ku-mi-no, ku-mi-na *kumīnon, -a* „kmín“, ma-ra-tu-wo *marathwon* „fenykl“, mi-ta *minthā* „máta“, sa-sa-ma *sāsama* NPl N „sezam“ atd. Z ostatních asi 30 typů dalšího zboží uvádím: a-re-pa *aleiphar* „mast“, a-ro-pa *aloiphā* „mast“, e-ra-wo/e-ra$_3$-wo *elaiwon* „olivový olej“, ka-po *karpoi* NPl „ovocné plody“, me-ri, me-ri-ṭọ *meli, -itos* „med“, me-tu-wo *methu(w)os* GSg „víno“, pa-ma-ko *pharmakon* „lék, droga“, pe-ma, pe-mo *sperma, spermo* „setba, zrno“, ri-no *linon* „len, plátno“, si-to *sītos* „obilí, zrno“, tu-ro$_2$ *tūrjoi* NPl „sýr“, tu-wo, tu-we-a *thu(w)os, thu(w)e(h)a* „kadidlo“, wo-no *woinos?* „víno“.

Mezi řemeslnickými výrobky tvoří zvláštní skupinu textilie jako pa-wo, pa-we-a aj. *pharwos, -e(h)a* „látka, oděv“ a ki-to, ki-to-ne aj. *khitōn, khitōnes* „roucho“, ale i pe-di-ro, pe-di-ra *pedīlon, -a*, „sandály“, we-ru-ma-ta *wĕ̄l(l)ūmata?* NPl „roušky, závoje“.

Některé další výrazy:

a) Architektonické elementy a stavební konstrukce: ka-pi-ni-ja *kapniās* GSg „komín“, do-de *dō(n)-de* < **dō(m)-de* „do domu, domů“.
b) Výrazy pro různé typy ozdob a dekorací: a-di-ri-ja-te, a-di-ri-ja-pi *andriantei* D-ISg, *-amphi* IPl „s mužskými postavami“.
c) Výstroj pro koně a vozy: a-mo *(h)ar(h)mo* ve významu „kolo“ (ještě nikoli „vůz“).
d) Náčiní příslušící ke krbu: e-ka-ra *eskharā* „krb“ aj.
e) Různé nádoby z hlíny a bronzu: a-(pi-)po-re-we, *am(phi)phorēwe(s)* NPl, NDu „dvouuché nádoby, amfory“.
f) Nábytek a další objekty ze dřeva: ta-ra-nu *thrānus* „podnožka“.
g) Zbraně a výzbroj: pa-ka-na *phasgana* „dýky“ (spíše než „meče“), qi-si-pe-e *k^{w}siphe(h)e* NDu „meče“.
h) Různé další předměty: de-so-mo *desmōi* D-ISg, *-ois* D-IPl „řemen, pouto“.

Závěrem poznamenávám, že mnohé předměty třetí skupiny se ještě zatím nepodařilo s plnou jistotou identifikovat

Sémantická analýza ostatních mykénských slovních druhů neposkytuje tak bohaté závěry jako rozbor substantivních apelativ. Nicméně i u adjektiv by bylo možno sestavit soubory sémanticky koherentních skupin, např. rozmanitá označení barev; většina adjektiv jsou však odvozeniny hlavně od substantiv, příp. složeniny zpravidla ze dvou komponentů. A slovesa pak jsou sémanticky velmi disparátní.

B. Mykénská vlastní jména

Na rozdíl od mykénských jmen obecných (apelativ), která jsme právě analyzovali ze sémantického hlediska, může být charakteristika mykénských vlastních jmen spíše jen globálně typologická, jak je patrné z následující tabulky:

	klasifikovatelná	interpretovatelná	s alfabetickými paralelami
Apelativa	cca 900		
Vlastní jména	cca 2450	cca 700	cca 300
z toho:			
Mužská jména	cca 1760	cca 500	cca 225
Ženská jména	cca 170	cca 45	cca 10
Jména božstev	cca 50	cca 35	cca 25
Jména tažných volů	11	7	6
Patronymika	15	cca 10	3
Toponyma	cca 330	cca 60	cca 20
Etnika	cca 100	cca 30	cca 10
Jména měsíců	9	9	5

Klasifikovatelná jsou slova, která bylo možno s poměrnou jistotou zařadit mezi jednotlivé slovní druhy; *interpretovatelná* jsou slova, která se pokusili zejména J. Chadwick nebo F. Aura Jorró i hlaskově interpretovat; pokud mají mykénská slova v pozdější řečtině spolehlivé *alfabetické* paralely, jsou zde registrována v třetím sloupci.

Bibliografická poznámka k vlastním jménům: Srov. M. Ventris – J. Chadwick 1956, resp. 1973, O. Landau 1958.

Jednotlivá vlastní jména mohou být rozčleněna s ohledem na řeckou slovní zásobu zhruba následujícím způsobem:

1. Mykénská vlastní jména s jasnou řeckou etymologií

a) Mnohá mykénská vlastní jména jsou od původu řecká jména obecná (apelativa), a to buď v podobě osobních jmen, jako např. a-ke-ro *Angelos*, srov. ἄγγελος „posel“, e-ki-no *Ekhīnos*, srov. ἐχῖνος „ježek“, anebo místních jmen, jako ka-ra-do-ro *Kharadros*, srov. χάραδρος „rokle“), příp. v pádovém spojení typu e-ra-po ri-me-ne *Elaphōn limenei* DSg., srov. (ἐν) ἐλάφων λιμένι „v Zálivu jelenů“.

b) Jiná mykénská vlastní jména jsou jednoznačně odvozená od řeckých obecných jmen, jako např. e-u-me-de *Eumēdēs*, srov. Εὐμήδης, tj. εὖ „dobře“ + μήδομαι „zamýšlet“. Případně pe-re-u-ro-na-de *Pleurōnade* [ak. + *-de*] „do Pleurónu“, srov. Πλευρών [v Aitólii], jméno je odvozeno od πλευρόν, πλευρή „žebro“, πλευραί „stráň [hory]“; anebo e-ra-te-i *Elate(h)i* „v Elatu“ proti e-ra-to-de *Elatos-de* „do Elatu“, srov. ἐλάτη „smrk“.

c) Některá mykénská slova jsou od řeckých obecných jmen odvozená více či méně nepřímo, např. ženské osobní jméno ke-ra-me-ja *Keramejja* „hrnčířka“, srov. typicky mužské apelativum κεραμεύς „hrnčíř“; příp. toponymum te-se-e *Terse(h)ei* „v Tersu“, tj. „v Suchém“, srov. τέρσομαι „schnout“).

2. Mykénská řecká jména bez řecké etymologie

a) Četná mykénská vlastní jména zůstávají zatím bez řecké etymologie např. e-ko-to *(H)ektōr*, srov. Ἕκτωρ; nebo místní jméno ko-no-so *Knōs(s)os*, srov. Κνωσσός, anebo etnikum ko-no-si-jo *Knōs(s)ioi* „Knósští“, jež je odvozeno od toponyma ko-no-so Κνωσσός.

b) Mykénská vlastní jména často dokonce přímo vykazují rysy cizího, neřeckého jazyka; srov. osobní jména pi-ja-ma-so, pi-ja-se-me, pi-ja-si-ro s anatolským prvkem *pija-* nebo osobní jména, jako mo-qo-so *Mok^{w}sos*, srov. řecké Μόψος, chet. *Mukšaš*, příp. mu-ti-ri *Murtilis*, srov. chet. *Muršiliš*, ale i řecké Μυρτιλίς. Sem vlastně patří i mykénská místní jména končící na neřecké přípony *-ssos*, *-nai -nthos*.

V mykénských textech máme tedy asi 2400 více či méně klasifikovatelných vlastních jmen (viz výše tabulku), ale jak jsem sám ukázal na X. mykénologickém kolokviu v Salzburku (*A. Bartoněk* 1999) nejméně 200 slov z tohoto počtu jsou v podstatě apelativa ve funkci jmen vlastních. O tyto dvě stovky slov je dnes možno zvýšit počet obecných apelativ v mykénštině (z cca 900 položek na str. 105 na dnešních cca 1100 položek). Sem patří takové výrazy jako osobní jména: a-re-ku-tu-ru-wo *Alektruōn* „Kohout“, *Poimēn*

po-me „Pastýř“, a-ka-ta-jo *Aktajjos*, „Pomořan“ (jenž žije na pobřeží) nebo pi-ro-we-ko *Philowergos* „Pracovitý“ (jenž rád pracuje), či naopak pi-ro-wo-na *Philowoinā* „Vínomila“ (jež má ráda víno). K tomu přistupují zajímavá jména pro tažná dobytčata, jako re-u-ko *Leukos* „Běloun“ (srov.), ke-ra-no *Kelainos* „Černák“ (srov. κελαινός), a_3-wo-ro *Aiwolos* „Pestrouš“ (srov. αἰόλος), ko-so-u-to *Ksouthos* „Žluťoch“ (srov. ξουθός), wo-no-qo-so *Woinok^{w}s* „Červeňák“ (srov. οἶνοψ), po-da-ko *Podargos* „Rychlonožka“ (srov. πόδαργος), to-ma-ko *Stomargos* „Bělohubec“ (srov. στόμαργος).

Značná část mykénských vlastních jmen je tedy sice po stránce jazykové víceméně průhledná, jako např. následující dvě složená osobní jména:

a-ti-ke-ne-ja	*Antigenejja* *„Dříve? narozená“*	ἀντί „proti“	+ γένος „rod“
pe-ri-me-de	*Perimēdēs „Uvážlivý“*	περί „okolo“	+ μήδεα „úvahy, rady“

Budiž však zdůrazněno, že přesná interpretace je u vlastních jmen někdy velmi obtížná; např. druhý element -qo-ta má v podstatě čtvero řešení:

-g^{w}otās	= att.	-βάτης;	srov. βαίνω „kráčet“
-g^{w}ŏtās		-βώτης, -βότης;	srov. βόσκω „pást“
-k^{w}hoitās		-φοίτης;	srov. φοιτάω „obcházet“
-k^{w}hontās		-φόντης;	srov. θείνω „bít“

Některá osobní vlastní jména jsou jakoby známa z řecké historie, mytologie, literatury, ale při bližším prozkoumání faktů se jasně ukazuje, že v mykénských textech šlo o osoby běžného sociálního postavení, které neměly s proslulými osobnostmi nic společného - stejně jako každý Smetana nebo Dvořák z konce 19. či začátku 20. století nemusel být hudební skladatel Bedřich Smetana či Antonín Dvořák. Tak např. na pylské tabulce PY Fn 79.2 nacházíme osobu jménem a-ki-re-u *Akhil(l)eus* (Ἀχιλ(λ)εύς) jako příjemce ječmene, zatímco jiný muž téhož jména je v KN Vc 106 uveden bez jakéhokoliv údaje o zaměstnání, dále osoba z Pylu jménem e-ko-to *(H)ektōr* je uvedena jako te-o-jo do-e-ro *the(h)ojjo do(h)elos* „služebník božstva“, který si pronajal určitou parcelu půdy pa-ro da-mo *paro dāmōi* „od obce“, k podobné skupině lidí z Pylu patřil i jakýsi te-se-u *Thēseus* nebo ka-to *Kastōr* rovněž z Pylu, který byl po-me *poimēn* „pastýř“; a nějaký o-re-ta *Orestās* vykonával vojenskou službu v pylské pobřežní stráži (o-ka *orkhā*, PY An 657.3), podobně jako de-u-ka-ri-jo *Deukaliōn* (PY An podle 654.12) a jiní „nositelé“ rozmanitých mytologických jmen; osoba jménem po-ro-te-u *Prōteus* také není žádné věštecké mořské polobožstvo, nýbrž pylský te-re-ta *telestās*, tj. tamější aristokrat (PY Eq 46.3). V Knóssu je pak uváděno i jméno a_3-wa, tj. zřejmě *Aiwans* (KN C 973), v pozdější řečtině

Αἴας, toto jméno však na uvedeném místě neoznačuje proslulého achajského hrdinu, nýbrž stejnojmenného tažného vola.

Na závěr připojujeme několik užitečných seznamů vlastních jmen:

I. a) Nejčastější mykénská božstva (theonyma), namnoze známá i z alfabetické řečtiny (N = nominativ, G = genitiv, D = dativ, A = akuzativ, L = lokál, I = instrumentál):

LB-zápis	Lok.	Myk. řeč.	Alfabet. řečtina / český překlad
a-re	K	*Arĕi* (D)	srov. Ἄρης
a-ta-na-po-ti-ni-ja	k	*Athānāi potniāi* (D)	srov. Ἀθήνη + Πότνια „Paní Athéná, Athéna“
di-wo di-we (srov. i di-u-jo, di-wi-jo-de)	Kp Kpkh	*Diwos* (G) *Diwei* (D) *Diwjon* (Top, N) *Diwion-de* (A + *de*)	srov. Ζεύς, Διός, Διί (D., svatyně Diova) „do svatyně Diovy“
di-wo-nu-so[di-wo-nu-so-jo	Pkh p	*Diwŏn(n)ūsos* < **Diwossūnus?* „syn Diův“ *Diwŏn(n)ūsojjo* (G)	srov. Δι(ϝ)όνυσος
e-ma-a$_2$ e-ma-a$_2$-o	Pt k	*(H)ermā(h)āi* (D) *(H)ermā(h)ā(h)o* (G)	srov. Ἑρμῆς, Ἑρμείας
e-nu-wa-ri-jo e-nwa-ri-jo	k p	*Enuwaliōi* (D)	srov. Ἐνυάλιος (totiž Ἄρης)
e-ra	pt	*(H)ērāi* (D)	srov. Ἥρα
e-re-u-ti-ja	K	*Eleuthiāi* (D)	srov. Ἐλεύθυια (krétská bohyně)
e-ri-nu e-ri-nu-we	k k	*Erĭn(n)us* *Erĭn(n)uwei* (D)	srov. Ἐρινύς, častěji Ἐρινύες (Pl.)
pa-ja-wo-ne	k	*Pajjāwonei* (D)	srov. Παιήων, Παιάν (totiž Ἀπόλλων)
po-se-da-o po-se-da-o-no po-se-da-o-ne po-se-da-o-ni (srov. po-si-da-i-jo)	p kP kP p	*Poseidā(h)ōn* (N) *Poseidā(h)ŏnos* (G) *Poseidā(h)ŏnei* (D) *Poseidā(h)ŏni* (D) *Posidā(h)ion*	srov. Ποσειδάων, Ποσειδῶν (svatyně Poseidónova)

I. b) Nově identifikovaná ženská božstva z Théb:

LB-zápis	Lok.	Myk. řeč.	Alfabet. řečtina / český překlad
ma-ka	T	*Mā(trei) Gāi?* (DSg) Ale srov. str. 308n.	srov. μήτηρ „matka“ + γᾶ, γῆ „země“, srov. μᾶ γᾶ Aisch., Hiket. 890ff., „Matka Země“?
ko-wa	T	*Korwāi* (DSg)	srov. att. Κόρη = Περσεφόνη; ko-wa v KN und PY = *korwā* „dívka“, att. κόρη, ión. κούρη

I. c) Skupina údajných zvířecích božstev (?) z Théb:

LB-zápis	Lok.	Myk. řeč.	Alfabet. řečtina / český překlad
e-mi-jo-no-i	t	*(h)ēmionoi(h)i* (DPl)	srov. ἡμίονος „mezek, mula“
e-pe-to-i	t	*(h)erpetoi(h)i* (DPl)	srov. ἑρπετόν „plaz, had“
ka-si	T	*khăńsi* (DPl)	srov. att. χησί od χήν „husa“
ke-re-na-i	t	*gerenā(h)i?* (DPl)	srov. att. γέρανος nebo γέρηνˇ „jeřáb“
ku-si	t	*kunsi* (DPl)	srov. att. κυσί od κύων „pes“
o-ni-si	t	*ornis(s)i* (DPl)	srov. att. ὄρνισι od ὄρνις „pták“

II. Zajímavé thébské etnikum, vztahující se k Lakedaimoňanům:

LB-zápis	Lok.	Myk. řeč.	Alfabet. řečtina / český překlad
ra-]ke-da-mo-ni-jo-u-jo (Fq 229)	t	*Lakedaimoniōi* (adj.) *(h)ŭjōi* n. *Lakedaimoniō?* (gen.?) *(h)ŭjōi*	buď „synovi z Lakedaimonu“ (tj. ze Sparty) nebo „synovi Lakedaimoňana“ (tj. Sparťana)

Viz i ra-ke-da-mi-ni-jo (nulový stupeň; častěji) und ra-ke-mi-ni-jo (1×).

III. Několik vybraných mykénských „mluvících“ (tj. popisných) toponym:

LB-zápis	Lok.	Myk. řeč.	Alfabet. řečtina / český překlad
a_3-ki-a_2-ri-ja a_3-ki-a_2-ri-ja-de	t t	*Aigihaliā* (N) *-ānde* (A + *de*)	srov. αἰγιαλός „mořské pobřeží“, „do přímoří“
a-pe-ke-e	p	*Aphenge(h)ei* (D-L)	srov. ἀφεγγής „tmavý“, tj. „v Temnotě“

LB-zápis	Lok.	Myk. řeč.	Alfabet. řečtina / český překlad
a-se-e	p	*Alse(h)ei* (D-L)	srov. ἄλσος „posvátný háj“, tj. „v Háji“
e-ra-po ri-me-ne	p	*Elaphōn limenei* (G + D-L)	srov. ἔλαφος „jelen“ + λιμήν „přístav“, tj. „v Jelením přístavu “
e-re-e e-re-i	p p	*(H)ele(h)ei?* *(H)ele(h)i* (D-L)	srov. ἕλος „bažina“, tj. „v Bažině“
e-u-de-we-ro	P	*Eudeiwelos* (N)	srov. εὐδείελος, tj. „dobře viditelný“, srov. Εὐδείελος u Strabóna
e-wi-ri-po	p	*Eurīpos* (N)	srov. εὔριπος „mořská úžina“, srov. dodnes Εὔριπος („Mořská úžina“ u Euboje)
ka-ra-do-ro	P	*Kharadros* (N), příp. *-ō* (NDu)	srov. χάραδρος, -ᾱ „Rokle“
ke-i-ja-ka-ra-na	p	*?-krān(n)ā* (N)	srov. κρήνη „pramen“
ku-]no-ka-ra-o-re nebo ku-]no-ka-ra-o-i̯?, o-no-ka-ra[	p	*Kunos Kară̆(h)orei* (G + D-LSg) nebo *Kunos Kară̆oi(h)i* (G + D-LPl), příp. *-o(j)in* (G + D-LDu?)	srov. κύων „pes“ + κάρη „hlava“, tj. „na Psí hlavě, Psích hlavách“; srov. starověké toponymum Κυνὸς Κεφαλαί
[ku-]pa-ri-so	p	*Kuparissos* (N)	Srov. κυπάρισσος „cypřiš“; srov. toponymum Κυπάρισσος
mo-ro-ko-wo-wo-pi	p	*M-. . . -os worwophi* (I-AblPl)	Srov. ὅρος „hranice“, „od hranic M.“
pa-ka-a-ka-ri	p	*Pāgā Akharis* (NSg)	srov. πηγή „pramen“ + ἄχαρις „nehezký“, tj. „Nehezký pramen“
pa-ko	p	*Phāgos?* (N)	srov. φηγός „Buk“, srov. místní jméno Φηγός
pe-re-wo-te	P	*Phlĕ̆(i)wontei?* (D-L)	srov. φλέω, φλύω „překypovat“, srov. Φλειοῦς, tj. „v Peřeji (řeky)“?

LB-zápis	Lok.	Myk. řeč.	Alfabet. řečtina / český překlad
ri-jo	P	*Rhion* n. *Rhiōi* (N n. D-L)	srov. ῥίον „vrchol hory, Mys“, srov. dodnes mys Ῥίον na severu Peloponésu
ro-u-si-jo a-ko-ro	P	*Lousios agros* (N)	srov. ἀγρός „pole“ + adj. Λούσιος, srov. dodnes Λουσοί v Arkadii
ru-ke-wo-wo-wi-ja	p	*Lunkēwos worwia* (G + NPl)	srov. Λυγκεύς + ὅρια „hranice“, tj. „Lunkewova hranice?“
te-se-e	p	*Terse(h)ei* (D-L)	srov. τέρσομαι „vysychat“, tj. „v Suchém (místě)“
ti-mi-to-a-ke-e nebo a-ke-i	P	*Tirminthōn* (127) *ankeh(e)i* (G + D-L), viz Index č. 1137	srov. τέρμινθος, τερέβινθος „terpentýnový strom“ + ἄγκος „rokle“, tj. „v Rokli terpentýnových stromů“?

C. Poznámky k mykénské sémantice

Několik důležitějších sémantických rozdílů mezi mykénštinou a alfabetickou řečtinou:

Mykénský výraz a-ko-ra *agorā* označoval „soubor“, srov. ἀγείρω „sbírat“, na rozdíl od attického ἀγορά „trh, náměstí“,
a-mo *(h)ar(h)mo* „kolo“ × att. ἅρμα „vůz“,
do-e-ra *do(h)elā* „služka“ × att. δούλη „služka, otrokyně“,
do-e-ro *do(h)elos* „sluha“ × att. δοῦλος „sluha, otrok“,
pa-ka-na *phasgana* „dýka“ (Pl.) × att. φάσγανον „meč“,
pi-a_2-ra *phihalai*, pi-je-ra_3 *phi(h)elai* „miska“ (Pl.) × att. φιάλη „pohár“,
qa-si-re-u $g^wasileus$ „místní hodnostář“ × att. βασιλεύς „král“,
te-me-no *temenos* „díl půdy“ × att. τέμενος (spíše v kultovním smyslu) „posvátný pozemek“,
wa-na-ka *wanaks* „vladař, král“ × att. (ϝ)άναξ „pán“ (většinou jen v poezii, především však v kultovním a mytologickém smyslu).

K tomu přistupuje jedno důležité sloveso:

e-u-ke-to *eukhetoi* „on (ona) tvrdí“ nebo „prohlašuje“ (3. sing.) × att. εὔχεται „on (ona) se modlí“.

D. Poznámky k mykénské větné syntaxi

Několik příkladů na větnou a polovětnou syntax:

1) PY Fr 1184 (slovesná věta trojvalenční: subjekt, slovesný přísudek, objekt; srov. i obr. 29 na str. 52):

   ko-ka-ro a-pe-do-ke e-u-me-de-i to-so e-ra$_3$-wo . . .
   Kōkalos apedōke E(h)umēde(h)i tos(s)on elaiwon . . .
   Kōkalos odevzdal Eumēdovi tolik oleje . . .

   SUBJEKT + SLOVESO + nepřímý OBJEKT (v dat.) + přímý OBJEKT (v ak.)

2) PY Jn 658 (slovesná věta dvojvalenční + OZNAČENÍ MÍSTA [kde?]):

   ka-ke-we ta-ra-si-ja e-ko-si e-ni-pa-te-we
   khalkēwes tala(n)siān ekhonsi E. . . wei
   Kováři mají přidělené množství (bronzu) v E.

   SUBJEKT + přímý OBJEKT (v ak.) + SLOVESO + OZNAČENÍ MÍSTA (dat.-lok.)

3) PY Vn 10 (slovesná věta dvojvalenční + OZNAČENÍ SMĚRU [kam?]):

   o-di-do-si du-ru-to-mo a-mo-te-jo-na-de e-pi-ṇu-ta 50 . . .
   (h)ō(s) didonsi drutomoi (h)ar(h)motej(j)ōnade epiphuta 50 . . .
   Tak odevzdávají dřevorubci do dílny na vozy 50 stromových kmenů(?).

   adverbium (n. částice?) + SLOVESO + SUBJEKT + OZNAČENÍ SMĚRU („allativ“ = ak. + -de) + přímý OBJEKT (v ak.)

4) PY Na 568 (slovesná věta dvojvalenční):

   to-sa-de na-u-do-mo o-u-di-do-si
   tos(s)ade naudomoi ou didonsi
   Stavitelé lodí neodevzdávají tak mnoho (z povinné dodávky).

   přímý OBJEKT (zájmeno v ak.) + SUBJEKT + SLOVESO v negaci

5) PY An 657, 14 (příslovečné vyjádření bez slovesa; viz obr. 43 na str. 291):

   me-ta-qe pe-i a$_3$-ko-ta e-qe-ta
   meta k^{w}e sphe(h)i Aigotās? (h)ek^{w}etās
   A s nimi *(h)ekwetās* (úřednický titul) A.

   předložková vazba + spojka + SUBJEKT (včetně antroponyma)

6) PY Ep 704.7 (infinitivní vazba po modálním slovese):

ka-pa-ti-ja ka-ra-wi-po-ro e-ke ke-ke-me-no o-pe-ro-sa du-wo-u-pi wo-ze-e o-u-wo-ze

Karpathiā klāwiphoros ekhei keke(i)menō, ophĕ̆l(l)onsa d(u)wŏ̆(h)uphi wordze(h)en, ou wordzei

Klíčnice Karpathiá má dva obecní pozemky (duál); jsouc povinna oba obdělávat, neobdělává je.

SUBJEKT (včetně antroponyma) + SLOVESO + přímý OBJEKT (v ak.); participium MODÁLNÍHO SLOVESA + předmětná (?) vazba (v instr.) + INFINITIV, (SUBJEKT) + SLOVESO v negaci

7) PY Ep 704 (dvě infinitivní konstrukce: nom. + inf., ak. + inf.):

7.a: e-ri-ta i-je-re-ja te-o-jo e-ke e-u-ke-to-qe e-to-ni-jo e-ke-e te-o /

7.b: da-mo-de-mi pa-si ko-to-na-o ke-ke-me-na-o o-na-to e-ke-e

E. (h)iereia the(h)oio, ekhei eukhetoi k^{w}e e-to-ni-jo ekhe(h)en (nom. + inf.) *the(h)ō?, /*

dāmos de min phāsi ktoinā(h)ōn keke(i)menā(h)ōn onāton ekhe(h)en (ak. + inf.)

E., kněžka božstva vlastní a prohlašuje, že vlastní pozemek od božstva, obec však tvrdí, že ona (tj. E.) jej má v nájmu z obecního (majetku).

SUBJEKT^{1} (včetně antroponyma) + SLOVESO^{1} + SLOVESO^{2} + věcný OBJEKT (v ak.) + INFINITIV^{1} + PŘÍVLASTEK (neshodný) (v gen.); SUBJEKT^{2} + osobní OBJEKT (v ak.) + SLOVESO^{3} + věcný OBJEKT (v ak.) + PŘÍVLASTEK (neshodný) v gen. + INFINITIV^{2}.

8) PY An 1 (participiální konstrukce — snad jako nadpis seznamu obsahujícího výčet veslařů: participium v nom.):

e-re-ta pe-re-u-ro-na-de i-jo-te

eretai Pleurōnade iontes

Veslaři jedoucí do Pleurónu

SUBJEKT + OZNAČENÍ SMĚRU („allativ“ = ak. + -de) + PODMĚTOVÉ PARTICIPIUM (v nom.)